

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: SO.I.431.3.2020

Kielce, dnia 23-03-2020

Pan Marcin Majcher
Burmistrz Miasta i Gminy Ożarów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę w Urzędzie Miasta i Gminy w Ożarowie przeprowadzili w dniu 27.02.2020 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki – kierownik zespołu kontrolerów
- Małgorzata Bojar – inspektor wojewódzki

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 80/2020 i 81/2020 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

- I. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;
 - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie zwykłym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*).
- II. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);
 - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie szczególnym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*);
 - prawidłowość zamieszczania wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych.
- III. - sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania);
 - sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

III. przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Ożarowie oceniam:

Ad. I - pozytywnie

Ad. II – pozytywnie z jedną nieprawidłowością

Ad. III - pozytywnie

Kontrola miała na celu ocenę czy sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym oraz w trybie szczególnym oraz zamieszczanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2224 ze zm.) zwaną dalej Pasc, ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.), zwaną dalej Krio oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1904), Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.), konwencjami wielostronnymi i bilateralnymi, w tym Rozporządzeniami WE w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Ocenie podlegał także sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń oraz sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania, w tym zachowanie zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentów określonych w ustawie z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 53).

Wyjaśnić również należy, iż dobór próby poddanej kontroli oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, przy czym dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto nie mniej niż 25 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym;
- w pkt 2 przyjęto nie mniej niż 20% przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oraz przypadków zamieszczenia (lub odmowy zamieszczenia) wzmianek lub przypisków na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego;
- w pkt 3 przyjęto sposób wykorzystania nie mniej niż 100 blankietów przekazanych urzędowi stanu cywilnemu.

Jako miernik dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);
- w pkt 2 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa, nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych, uznania lub odmowy uznania orzeczenia/rozstrzygnięcia sądu zagranicznego lub innego organu zagranicznego z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych zdarzeń (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);
- w pkt 3 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (blankietów, które nie mają statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych blankietów (ponad 5% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną)

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Ożarowie zatrudniona jest na stanowisku Kierownika USC Pani Teresa Gawron, która udzielała kontrolującym niezbędnych wyjaśnień.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

W kontrolowanym okresie w USC Ożarów sporządzono w trybie zwykłym:

- 1 akt urodzenia
- 52 akty małżeństwa
- 70 aktów zgonu

Kontroli poddano 1 akt urodzenia, 17 aktów małżeństw, 15 aktów zgonu; tj. łącznie 33 akty sporządzone w trybie zwykłym.

Akty urodzenia poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606053/00/AU/2019/321521	Tryb zwykły

W okresie poddanym kontroli sporządzono w trybie rejestracji bieżącej tylko 1 akt urodzenia. W aktach zbiorowych znajdują się właściwe dokumenty: karta urodzenia dziecka, protokół zgłoszenia urodzenia dziecka, sporządzany na właściwym formularzu określonym w załączniku Nr 17 do Rozporządzenia MSW z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego. (Dz. U. z 2015 r. poz. 194 ze zm.). Protokół jest podpisany przez osobę zgłaszającą urodzenie i kierownika usc.

Dowody: akt urodzenia wraz z aktami zbiorowymi, sporządzony w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymieniony w tabeli powyżej

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2606053/00/AM/2019/863090	małżeństwo przed kierownikiem usc
2.	2606053/00/AM/2019/838163	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
3.	2606053/00/AM/2019/290142	małżeństwo przed kierownikiem usc
4.	2606053/00/AM/2019/738325	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2606053/00/AM/2019/016291	małżeństwo przed kierownikiem usc
6.	2606053/00/AM/2019/123467	małżeństwo przed kierownikiem usc
7.	2606053/00/AM/2019/957644	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
8.	2606053/00/AM/2019/138166	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
9.	2606053/00/AM/2019/065764	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
10.	2606053/00/AM/2019/322371	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3

		Krio, tzw. „konkordatowe”
11.	2606053/00/AM/2019/745554	małżeństwo przed kierownikiem usc
12.	2606053/00/AM/2019/978792	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
13.	2606053/00/AM/2019/518769	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
14.	2606053/00/AM/2019/610176	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
15.	2606053/00/AM/2019/698415	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
16.	2606053/00/AM/2019/055631	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
17.	2606053/00/AM/2019/183476	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe

Kontroli poddano 17 aktów małżeństw sporządzonych w trybie zwykłym.

Małżeństwa zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty nie budzą wątpliwości i odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc).

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński następowało w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego: *„małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy.”*

W dwóch przypadkach Kierownik USC w Ożarowie pozytywnie rozpatrzyła wnioski o skrócenie terminu oczekiwania na zawarcie związku małżeńskiego wynikającego z art. 4 Krio. W aktach zbiorowych znajdują się wnioski o skrócenie terminu wraz z uzasadnieniem. Zgoda na skrócenie terminu, o którym mowa w art. 4 Krio wydana została jednak przez Kierownika USC w formie decyzji administracyjnej, która – biorąc pod uwagę przepisy prawa – nie ma żadnego umocowania prawnego. W powyższym przypadku, Kierownik USC winien sporządzić jedynie pisemną informację o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o skrócenie miesięcznego terminu.

Należy wyjaśnić, iż co do zasady: jedynie odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej, chyba, że sama ustawa Pasc wskazuje inną formę odmowy (*np. odmowa wydania zaświadczenia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, odmowa skrócenia miesięcznego terminu na zawarcie małżeństwa przed kierownikiem usc – art. 4 Krio i inne – forma pisemnego zawiadomienia*). Pozytywne rozstrzygnięcia z zakresu rejestracji stanu cywilnego przybierają formę czynności materialno-technicznej lub pisemnej zgody. Art. 76 ust. 10 Pasc stanowi: *„Zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu, o którym mowa w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kierownik urzędu stanu cywilnego albo konsul udziela na piśmie.”*

Nie ulega wątpliwości, że Kierownik USC w Ożarowie działała zgodnie z przepisami prawa, przechylając się do uzasadnionego wniosku o skrócenie terminu wynikającego z art. 4 Krio, bezzasadnie jednak nadała temu rozstrzygnięciu formę decyzji administracyjnej.

Należy wyjaśnić, iż opisana sytuacja polegająca na wydaniu przez Kierownika USC decyzji administracyjnej dot. zgody na skrócenie terminu, o którym mowa w art. 4 Krio zamiast zwykłego pisma, stanowiła co prawda naruszenie art. 76 ust 10 Pasc, nie zakwalifikowano jej jednak jako nieprawidłowości z uwagi na fakt, iż powyższe pozostaje bez wpływu na ważność i treść sporządzonego aktu i nie wiąże się tak naprawdę z negatywnymi konsekwencjami (dokonując takiej oceny wzięto pod uwagę także całokształt realizacji zadań w zakresie sporządzania aktów i gromadzenia akt zbiorowych, które oceniono pozytywnie).

W czasie trwania czynności kontrolnych, Kierownik USC w Ożarowie została pouczona o właściwym sposobie postępowania w niniejszej kwestii i zobowiązała się do jego przestrzegania.

Akty małżeństwa sporządzane były z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: „Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych przechowywane są właściwe dokumenty: zapewnienia nupturientów, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Zaświadczenia duchownych opatrzone są datą wpływu do USC w Ożarowie, co pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że dochowane są terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a Kierownik usc sporządzała akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego).

Wszystkie dokumenty (zapewnienia, protokoły, zaświadczenia) sporządzone są na obowiązujących formularzach określonych rozporządzeniem MSW z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 194 ze zm.).

Treść aktów małżeństw: nie budzi wątpliwości.

Dowody: akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606053/00/AZ/2019/146898	tryb zwykły
2.	2606053/00/AZ/2019/722843	tryb zwykły
3.	2606053/00/AZ/2019/424216	tryb zwykły
4.	2606053/00/AZ/2019/000328	tryb zwykły
5.	2606053/00/AZ/2019/131536	tryb zwykły
6.	2606053/00/AZ/2019/922850	tryb zwykły
7.	2606053/00/AZ/2019/417600	tryb zwykły
8.	2606053/00/AZ/2019/595670	tryb zwykły
9.	2606053/00/AZ/2019/728396	tryb zwykły
10.	2606053/00/AZ/2019/412714	tryb zwykły

11.	2606053/00/AZ/2019/243913	tryb zwykły
12.	2606053/00/AZ/2019/452814	tryb zwykły
13.	2606053/00/AZ/2019/698232	tryb zwykły
14.	2606053/00/AZ/2019/844570	tryb zwykły
15.	2606053/00/AZ/2019/162867	tryb zwykły

Kontroli poddano 15 aktów zgonów sporządzonych w trybie zwykłym.

Dokumenty zgromadzone w aktach zbiorowych do aktów zgonów nie budzą wątpliwości. Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC.

Treść wszystkich skontrolowanych aktów zgonu: nie budzi wątpliwości

Dowody: akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: „*Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.*” W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, „*sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.*”

Obowiązek nałożony powyższym przepisem jest z należytą starannością realizowany przez Kierownika USC w Ożarowie. Przy wszystkich skontrolowanych aktach przypiski były uzupełnione, wszystkie przypiski zawierały aktualną numerację aktów.

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 Pasc: „*w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany. W rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie urodzenia, oprócz danych określonych w ust. 2, numery PESEL rodziców osoby, której akt dotyczy, jeżeli zostały nadane.*” Obowiązek nałożony powyższym przepisem jest z należytą starannością realizowany przez Kierownika USC w Ożarowie.

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego: Należ stwierdzić, iż w USC w Ożarowie akta zbiorowe są prowadzone zgodnie z dyspozycją § 43 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestracji stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1904), który stanowi:
 „1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.
 2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym została oceniana jako pozytywna.

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w USC Ożarów sporządzono w trybie szczególnym:

- 25 aktów urodzeń (z czego 24 akty sporządzono w trybie transkrypcji, 1 akt w trybie rejestracji zdarzenia, które nastąpiło za granicą)
- 4 akty małżeństwa (wszystkie w trybie transkrypcji)
- 5 aktów zgonu (wszystkie w trybie transkrypcji)

W kontrolowanym okresie zamieszczono również 1 wzmiankę i 2 przypiski na podstawie orzeczenia sądu zagranicznego.

Kontroli poddano 51% przypadków, a mianowicie: 10 aktów urodzeń, 4 akty małżeństw, 2 akty zgonu; tj. w sumie 17 aktów sporządzonych w trybie szczególnym oraz 1 wzmiankę i 2 przypiski zamieszczone na podstawie orzeczenia sądu zagranicznego.

Akty urodzenia poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606053/00/AU/2019/366451	transkrypcja
2.	2606053/00/AU/2019/509684	transkrypcja
3.	2606053/00/AU/2019/709042	transkrypcja
4.	2606053/00/AU/2019/095217	transkrypcja
5.	2606053/00/AU/2019/588872	transkrypcja
6.	2606053/00/AU/2019/031656	transkrypcja
7.	2606053/00/AU/2019/490591	transkrypcja
8.	2606053/00/AU/2019/102917	transkrypcja
9.	2606053/00/AU/2019/511287	rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą
10.	2606053/00/AU/2019/604120	transkrypcja

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606053/00/AM/2019/791879	transkrypcja
2.	2606053/00/AM/2019/628902	transkrypcja
3.	2606053/00/AM/2019/570643	transkrypcja
4.	2606053/00/AM/2019/766030	transkrypcja

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2606053/00/AZ/2019/707217	transkrypcja
2.	2606053/00/AZ/2019/231846	transkrypcja

Transkrypcja

„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, oryginały zagranicznych odpisów aktów stanu cywilnego wraz z tłumaczeniami przysięgłymi lub też odpisy wielojęzyczne, niewymagające tłumaczenia, dowody wniesienia opłaty skarbowej. Polskie akty stanu cywilnego sporządzono z zachowaniem zasad transkrypcji, tj. wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu. W rubryce „adnotacje” wpisywano odpowiednią informację o podstawie sporządzenia aktu. Przechowywane są także potwierdzenia odbioru przez wnioskodawców odpisów zupełnych polskich aktów, których wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu.

W przypadku, gdy zachodziła konieczność uzupełnienia polskiego aktu o brakujące dane, dokonywano tego w odrębnym postępowaniu (na podstawie art. 37 Pasc), w formie czynności materialnoteczniczej, wpisując odpowiednią wzmiankę dodatkową. W aktach zbiorowych znajdują się w takich wypadkach dodatkowo wnioski o uzupełnienie, dokumenty stanowiące podstawę uzupełnienia, chyba, że są to polskie akty stanu cywilnego przeniesione wcześniej do rejestru stanu cywilnego lub w nim sporządzone (Kierownik USC w Ożarowie dodatkowo gromadzi w takich sytuacjach w aktach zbiorowych wydruki z BUSC zawierające podgląd aktów stanowiących podstawę uzupełnienia), dowody wniesienia opłaty skarbowej.

Kontrolujący dostrzegli, iż Kierownik USC w Ożarowie wykazuje należytą dbałość o to, by akty stanu cywilnego powstałe w trybie szczególnym zawierały jak najwięcej danych przewidzianych przepisami prawa (*co pozostaje istotne ze względu na fakt, iż akty zagraniczne zawierają w wielu przypadkach ograniczoną liczbę danych w stosunku do aktów polskich*).

Sposób procedowania w sprawach uzupełnień aktów nie budził wątpliwości. Analizując treść zamieszczanych wzmianek dodatkowych dot. uzupełnienia aktów o brakujące dane, kontrolujący zwrócili jednakże uwagę, iż w treści wzmianek wskazano jedynie, iż uzupełnienie nastąpiło „na podstawie akt stanu cywilnego”, nie powołując się na konkretny dokument. W ten właśnie sposób zredagowane zostały wszystkie wzmianki dot. uzupełnień przy skontrolowanych aktach urodzeń, małżeństw i zgonów. W ocenie kontrolujących tego rodzaju zapis jest za mało precyzyjny i należy go unikać.

Wyjaśnić należy, iż ustawodawca nie wskazał wprost treści wzmianki dodatkowej, stąd też opisanej sytuacji nie należy rozpatrywać w kategoriach naruszeń przepisów. Mając na względzie przejrzystość aktów i pewność obrotu prawnego należy jednak - w ocenie kontrolujących - w treści wzmianki powołać numer aktu stanu cywilnego lub innego dokumentu, będącego podstawą uzupełnienia. Podczas kontroli omówiono z Kierownikiem USC w Ożarowie właściwy sposób redagowania wzmianek dodatkowych. Kontrolowana uznając słuszność powyższej argumentacji, zobowiązała się do precyzyjnego odnotowywania wzmianek dodatkowych.

Dodatkowo wskazać należy, iż art. 104 ust. 7 Pasc przewiduje (jako odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu) możliwość dostosowania pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej, w przypadku gdy zagraniczny dokument stanu cywilnego dotyczy obywatela polskiego, który posługuje się również polskimi aktami stanu cywilnego.

Analizując sporządzone w trybie transkrypcji akty (nr 2606053/00/AU/2019/102917, 2606053/00/AM/2019/791879, 2606053/00/AM/2019/570643, 2606053/00/AM/2019/766030) stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Ożarowie prawidłowo realizuje wnioski o dostosowanie pisowni danych do zasad pisowni polskiej, wpisując „od razu”, w zasadniczej części aktu, właściwą, polską pisownię oraz zamieszczając w rubryce „adnotacje” informacje o dostosowaniu pisowni do reguł pisowni polskiej.

Należy także dodać, iż zgodnie z art. 106 Pasc w przypadku, gdy zagraniczny akt małżeństwa nie zawiera informacji o nazwiskach małżonków noszonych po zawarciu małżeństwa oraz nazwiskach dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, to razem z wnioskiem o transkrypcję małżonkowie mogą złożyć takie oświadczenie. Niniejsza kwestia stanowi kolejne odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego aktu do polskiego rejestru stanu cywilnego. Oznacza to, że w przypadku złożenia stosownych oświadczeń o nazwiskach wraz z wnioskiem o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa dopuszczalne jest, aby te informacje wpisywać „od razu” w zasadniczej części polskiego aktu małżeństwa.

Stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Ożarowie prawidłowo zastosowała w przypadku sporządzania aktów małżeństw o numerach 2606053/00/AM/2019/791879, 2606053/00/AM/2019/570643, 2606053/00/AM/2019/766030 wskazany powyżej przypis, wpisując „od razu”, w zasadniczej części polskiego aktu brakujące dane dot. nazwiska małżonków i dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, zgodnie z oświadczeniami małżonków zawartymi we wnioskach o transkrypcję.

Rejestracja zdarzenia które nastąpiło za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego

Art. 99 Pasc stanowi:

„1. W rejestrze stanu cywilnego można dokonać, w formie czynności materialno-technicznej, na wniosek lub z urzędu, rejestracji urodzenia albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostały tam zarejestrowane, oraz rejestracji urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w państwie urodzenia, zawarcia małżeństwa albo zgonu nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego.”

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Ożarowie w kontrolowanym okresie w jednym przypadku sporządzono polski akt urodzenia (nr 2606053/00/AU/2019/511287) na podstawie wyżej wymienionego przepisu. Podstawą sporządzenia aktu był dokument wystawiony przez władze Norwegii. Zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – centralnego organu nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego – ze względu na odmienny system rejestracji stanu cywilnego w tych państwach właściwą formą wpisania zdarzenia, które miało miejsce na terenie wskazanego państwa, będzie zastosowanie rozwiązania przyjętego w art. 99 usc. 1 Pasc.

Stwierdzić zatem należy, iż Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Ożarowie w prawidłowym trybie sporządziła polski akt urodzenia. Treść polskiego aktu nie budzi wątpliwości. W toku postępowania wyjaśniającego ustalono wszystkie niezbędne dane, które

wpisano w odpowiednie rubryki w zasadniczej części aktu, a w rubryce „adnotacje” wpisano podstawę jego sporządzenia.

Także dokumenty przechowywane w aktach zbiorowych nie budzą wątpliwości.

Przypiski, dane przy akcie: - uzupełnione (omówiono szczegółowo przy aktach sporządzonych w trybie zwykłym)

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akty urodzenia, małżeństwa i zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie szczególnym (transkrypcji oraz rejestracji zdarzenia, które nastąpiło za granicą), wymienione w tabelach powyżej.

Wpisywanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w USC Ożarów w jednym przypadku zamieszczono w akcie małżeństwa nr 2606053/00/AM/2010/561293 wzmiankę dodatkową o rozwiązaniu małżeństwa przez rozwód na podstawie orzeczenia Sądu Okręgowego z Wielkiej Brytanii, wydanego w 2018 roku. Powyższe było także podstawą zamieszczenia przypisków przy aktach urodzeń byłych małżonków.

Przypomnieć należy, iż zgodnie z art. 108 ust. 1 Pasc kierownik urzędu stanu cywilnego dołącza wzmiankę dodatkową do aktu stanu cywilnego lub zamieszcza przypisek przy tym akcie, jeżeli orzeczenie sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcie innego organu państwa obcego podlega uznaniu na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, wiążących Rzeczpospolitą Polską wielostronnych lub dwustronnych umów międzynarodowych lub prawa Unii Europejskiej.

Skuteczność na terytorium Polski zagranicznego orzeczenia o rozwodzie zależy zatem od jego uznania w sposób określony w Kodeksie postępowania cywilnego, o ile prawo wspólnotowe czy ratyfikowana przez Polskę umowa międzynarodowa nie stanowią inaczej.

Uwzględniając, że problematyka uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych, w tym rozwodowych stanowi przedmiot regulacji wiążącego Polskę Rozporządzenia Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem Rady, skuteczność wyroku rozwodowego orzeczonego przez Sąd Okręgowy w Wielkiej Brytanii w 2018 r. winna podlegać ocenie w oparciu o przepisy niniejszego rozporządzenia Rady.

Podstawy nieuznania orzeczeń dotyczących rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa wylicza art. 22 rozporządzenia Rady. W świetle powyższej regulacji, orzeczenia dotyczącego rozwodu nie uznaje się;

- a) jeżeli takie orzeczenie jest oczywiste sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie

- b) jeżeli pozwanemu, który nie wdał się w spór, nie doręczono w należyty sposób pisma wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony, chyba że zostanie ustalone, że pozwany uznał orzeczenie w sposób nie budzący wątpliwości;
- c) jeżeli orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym w postępowaniu między tymi samymi stronami w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie;
- d) jeżeli orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym wcześniej między tymi samymi stronami w innym państwie członkowskim lub w państwie nienależącym do Wspólnoty pod warunkiem, że to wcześniejsze orzeczenie spełnia warunki niezbędne do uznania w tym państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie
(analogiczne zapisy występują również w Kodeksie postępowania cywilnego)

W kontrolowanym przypadku, w aktach zbiorowych znajdował się wniosek o wpisanie wzmianki o rozwodzie, wyciąg z wyroku rozwodowego wraz z tłumaczeniem przysięgłym oraz zaświadczenie, o którym mowa w art. 39. rozporządzenia Rady, wraz z tłumaczeniem przysięgłym. Z treści zaświadczenia wynikało, iż wskazane orzeczenie rozwodowe jest prawomocne. Wynikało jednak również z niego, iż zostało ono wydane w trybie zaocznym.

Zgodnie z treścią art. 37 ust. 2 rozporządzenia Rady, w przypadku orzeczenia wydanego w postępowaniu zaocznym strona, która występuje o uznanie orzeczenia, przedstawia ponadto:

- a) oryginał lub uwierzytelniony odpis dokumentu stwierdzającego, że pismo wszczynające postępowanie lub dokument równorzędny został doręczony stronie, która się nie stawiała;
lub
- b) dokument stwierdzający, że pozwany zaakceptował orzeczenie w sposób nie budzący wątpliwości.

W omawianym przypadku w aktach zbiorowych zabrakło wskazanych powyżej dokumentów. Z treści załączonego wyroku rozwodowego również nie wynikało, by druga ze stron brała udział w postępowaniu rozwodowym lub też by co najmniej została o nim skutecznie powiadomiona. Biorąc pod uwagę powyższe, stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Ożarowie w opisanej sytuacji niedostatecznie zbadała wszystkie przesłanki pozwalające na uznanie obcego orzeczenia. Mając na względzie, iż wskazane orzeczenie zostało wydane w trybie zaocznym, Kierownik winien pouczyć wnioskodawczynię, iż konieczne będzie dostarczenie dokumentów o których mowa w art. 37 ust 2 rozporządzenia Rady tj. dokumentów wskazujących, że strona przeciwna wiedziała o postępowaniu rozwodowym.

W sytuacji nieuzupełnienia braków należało stwierdzić, iż brak jest podstaw do uznania zagranicznego orzeczenia. Ponieważ zaś w rozporządzeniu Rady nie ma wskazanego konkretnego trybu postępowania w przypadku odmowy uznania orzeczenia przez kierownika usc, zastosowanie będzie miał tu przepis art. 108 ust. 4 Pasc, tj. należy w tym wypadku zawiadomić wnioskodawcę pisemnie o przyczynach odmowy, informując o prawie do wystąpienia do sądu powszechnego o rozstrzygnięcie czy orzeczenie organu państwa obcego podlega albo nie podlega uznaniu.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż w rozpatrywanym przypadku Kierownik USC w Ożarowie nie miała podstaw od uznania obcego orzeczenia i wpisania na jego podstawie wzmianki o rozwodzie, stąd opisaną sytuację zakwalifikowano jako nieprawidłowość.

Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawania orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych została oceniana jako pozytywna z jedną nieprawidłowością

III przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Pomieszczenia, w których mieści się Referat Spraw Obywatelskich i funkcjonujący w jego ramach Urząd Stanu Cywilnego, usytuowane są na parterze budynku, całość obiektu Urzędu Miasta i Gminy w Ożarowie jest monitorowana, pomieszczenia są zamykane na klucze. Wyodrębniono osobne pomieszczenie, do którego nie mają dostępu klienci i gdzie przechowywane są m.in. książki papierowe stanu cywilnego, akta zbiorowe, blankiety odpisów i zaświadczeń. Akta zbiorowe i papierowe książki przechowywane są również w pomieszczeniu, które służy także do obsługi interesantów. Wszystkie dokumenty przechowywane są w zamykanych, metalowych szafach. Sposób przechowywania dokumentów oraz usytuowanie stanowiska komputerowego z zainstalowanym system „Źródło” nie budzą zastrzeżeń pod względem bezpieczeństwa.

Wskazać następnie należy, iż dla realizacji zadań przez Urząd Stanu Cywilnego w Ożarowie pobrano ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w dn. 16.10.2019 r. partię 300 blankietów o nr AE1110801-AE1111100 (nr pokwitowania (205/2019) oraz w dn. 12.02.2020 r. partię 500 blankietów o nr AE2456501-AE2457000 (nr pokwitowania 38/2020). Kontroli poddano partię 200 blankietów o numerach AE1110801-AE11110000. Korzystając z generowanych w ramach Bazy Usług Stanu Cywilnego raportów, ustalono, iż wszystkie wskazane blankiety miały status „wydany.” Nie było we wskazanej partii żadnego blankietu wybrakowanego.

Wskazać również należy, iż Kierownik USC w Ożarowie prowadzi jeszcze dodatkowo skoroszyt, w którym odnotowuje każdy wydany blankiet i cel dla którego został użyty (wydanie odpisu o nr ...).

Reasumując: bezpieczeństwo przechowywania dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń zostało ocenione pozytywnie.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. w przypadku wpisywania wzmianek dodatkowych lub przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych (lub rozstrzygnięć innych organów zagranicznych) wnikliwą ocenę wszystkich przesłanek niezbędnych do uznania orzeczenia w oparciu o unormowania Rozporządzenia Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, (ewentualnie innych wiążących RP umów międzynarodowych lub

Kodeksu postępowania cywilnego), w tym w szczególności weryfikację czy przedkładane orzeczenie nie zostało wydane w trybie zaocznym

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Skład zespołu kontrolerów:

1/ Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki - kierownik zespołu kontrolerów,
2/ Małgorzata Bojar – inspektor wojewódzki

z up. Wojewody Świętokrzyskiego
Mariusz Cołoszyński
Dyrektor Wydziału
Wydział Spraw Obywatelskich i
Cudzoziemców